

Напевне, це і був він, Нінин бог. Непрошений, він явився мені надвечір на озері Гарда, ковзнувши довгою тінню й важко сівши на воду. Піф одразу пожбурих у нього скибкою багета, він хотів попасти йому на спину, щоби той потім довго вигинав шию, дістаючи смаколик, — у дитинстві ми, пам'ятаю, робили так само, — але поцілих точно в голову, птах навіть не встиг схопити хліб на льоту. Він із докором глянув своїм оком-гудзиком, а тоді, прицмокуючи, вийняв хліб із води, заковтнув, закинувши голову, і поплив геть, загрибаючи ліниво широкими лапами.

Я навіть нічого в нього не попросив.

Я хотів би попросити знайти пошвидше Нелю Дмитрівну, хотів би добрий нічліг, нормальну вечерю й теплу ніжну жінку, з якою можна довго лежати в сяйві місяця, що його відбиває вода озера вночі й наповнює ним весь простір, таку, котра сяяла б мені сама, як озерна вода чарівної ночі, таку, котру хотілося б узяти за дружину, хотілося б обійняти й не відпускати ніколи чи принаймні до ранку. І ще спокою та миру всім тим, кого я не вберіг, де б вони тепер не були. Хотілося когось, щоби любити, так само сильно, як тих, кого любив давно, коли я ще когось любив. Але я не попросив нічого.

— А ти, Піфе? Що ти хочеш? — спитав я.

— Нічого, — відповів Піф і одразу ж додав: — І попісяти.

•°°•(*^.*^*)•°°•

— Так от, бог — це є біла пташка! — таке було найважливіше знання, яке Ніна винесла зі свого першого шкільного уроку. Я тоді ходив до школи вже два роки, й між нашими першими досвідами, відтак, пролягла прірва: мій перший урок був змазаний, присвячений якійсь непевній перспективі стати жовтенятком, піонером, комсомольцем і комуністом,

ніхто вже не знав, до чого ці слова й що вони, по факту, означають, крім зірочки з Леніним і червоної краватки; зморена перша вчителька радше думала, що більшість із нас стане злочинцями й наркоманами, дехто — чесними землеробами, а найкращі — безнадійними інженерами, котрі лагодитимуть «жигулі» і старі крадені «ауді» в гаражах, чи археологами, котрі прилаштуються врешті де-небудь в охороні, чи іншими фізиками-ліриками з підпитими обличчями, і в принципі не далека була від правди — такі були часи. Ніна ж, перше покоління школярів у новій незалежній Україні, схопила гребінь хвилі оптимізму й піднесення, а також християнського відродження. У коси їй було вплетено стрічку зі жмутиком червоної, правда, трошки ще зеленої, калини. Її перший урок називався «Національні цінності та християнська етика».

Ми сиділи на бетонних залишках старої, битої паводками набережної, над рікою, і їли пізній агрус. Ніна була в голубій полотняній сукенці в дрібну смужку, сукенка була зовсім як джинсова, і це для Ніни було дуже важливо. Якби дозволила Неля Дмитрівна, Ніна пішла б у цій сукенці й на лінійку. Натомість на лінійці вона була вбрана в тонку вишиванку й червону спідничку. І вишиванка, і спідничка в комплекті з хвостом і хитрою рудою мордою насправді складали костюм Лисиці з казки «Лисиця і Журавель», який рік тому організувала для Ніни моя мама, але радянська шкільна форма того року була негласно заборонена, а костюм Лисиці був дуже українським, Неля Дмитрівна віддерла хвоста — і по всьому. Із вікна я бачив, як Ніна з мамою повертаються з лінійки. Спідничка була закоротка, бо Ніна сильно виросла за рік. Мене це обурювало. Кілька днів тому, коли ми втекли на ріку за дачі купатися, вилізши з холодної води, Ніна лягла на мене зверху, щоб зігрітися, випроставшись

на сонці, — дрібне каміння на березі залишало на її надто тонкій шкірі маленькі синці, і так Неля Дмитрівна знала, що вона ходить на річку, хоч робити цього було не можна, — у мене нарешті вперше встав, і після цього я вирішив, що між нами з Ніною є якийсь особливий зв'язок, що вона більше моя, аніж будь-чия ще.

— Яка пташка? — запитав я.

— Біла ж, — упевнено відповіла Ніна, вона завжди була певна всього, що знала, — будь-яка біла пташка. Оце і є бог.

— І курка?

Ніна замислилася ненадовго, а тоді сказала:

— Ні, курка ні. Що ти дурне таке кажеш? Подумай сам: де курка, а де бог.

Таким було її уявлення про високе.

•••(*Л.Л*)•••

До перших шкільних днів повернулися в місто Мікі та Оскар. У нас були для них новини: у мене встав, а Ніна пішла до школи, і ще їй призначили МРТ, і вона казала, що це наче побувала в космічній капсулі, правда, нічого в неї в голові так і не знайшли.

Мікі проводив літо в селі в якихось далеких родичів, і якщо знехтувати садово-городніми роботами та обов'язком випасати корови, котрих Мікі боявся, це було найкраще, що могло статися з будь-ким із нас у десять. У селі, ближче до природи, усе було природніше й сміливіше. Цього літа Мікі вдалося не тільки прилаштуватися спати разом зі своєю двоюрідною сестрою, котрій було майже чотирнадцять, але й запхати пальці їй у піхву. У неї там уже було волосся — жорстке, як дріт, казав Мікі, і таке ж волосся під пахвами, і вуса, справжні вуса пробивалися над верхньою губою, яку

Мікі так мріяв обсмоктати, — а загалом до подібних його спроб ставилася вона поблажливо, радше як до прикрих, але милих каверзів улюбленого молодшого брата з міста, аніж як до пестощів. Мікі запевняв нас, що одного разу вона навіть кінчила від таких його експериментів, а Оксар сміявся й казав, що вона знати не знає, що це таке, що такі жінки, від землі, приземлені жінки, котрі не знають віршів і не чули ніколи ніякої зарубіжної музики, окрім болгарської та польської, не кінчають узагалі. З усім, що я знаю про жінок тепер, я сказав би йому, що все відбувається якраз навпаки, але я вже більше нічого не можу йому сказати.

Оскар того літа прочитав «Сто років самотності», і «Нудоту», і «Мартіна Ідена», і все здавалося йому без сенсу, кожна миттєвість була йому нездійсненною досконалою миттю, уже втраченою, уже проминулою; усе, що ставалося, казав він тоді, усе, що ми можемо здобути, чого досягти, — усе зайве, не лишить сліду в нашому подальшому шляху, — хай би як були сформовані, зруйновані чи понівечені, одного дня ми ні з чим підемо далі, і все-все лишиться позаду, засипане пісками пам'яті. Так він і казав: «Піски пам'яті». Багато років по тому, коли русло ріки рівнятимуть бульдозери, а старі вантажівки підвозитимуть купи піску, щоби на них, змішаних із гравієм і укріплених арматурою, класти нову набережну, Ніна на балконі з Піфом на руках, у тонкій сукні, заправить за вухо вогненне пасмо й скаже раптом: «Піски пам'яті». Ось це що. Ось як вони з'являються насправді.

— «Підемо далі» — це підемо куди? — питала Ніна, коли Оскар висловив нам усі свої нові складні розуміння життя. Він не знав тоді, що їй відповісти, ще тоді не вмів передати це словами.